

Abonnement pour un an
300 piastres
Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :
"Idjtihad," Constantinople

Téléph. st. 865

XXII ème ANNÉE

1927, 15 Mars No 224

اجتهاد

IDJTIHAD

علمی، ادبی، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]
تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳ ، اعلا کاغدلیسی ہ ایرادر .

ادارہ خانہ سی :
جفال اوغلندہ « اجتہاد ٹوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی ایکینجی سنہ

نومرو ۲۲۴ - ۱۵ مارت ۱۹۲۷

قارشیلانی در . دها دوغروسی بونلر یکدیگر نردن دوغان ایکی مفهوم اجتماعیدن باشقه برشی دکدرلر . عکس تقدیرده پک بویوک حقسزلقلر قارشوسنده قلاماق ممکن دکدر .

منسوبین حقوق دن : شرف نوری

منطق

آنقره ارکک لیسه سی فلسفه واجتماعیات معلی آغا ارغلو تزر خام افندی قیزمک بو یکی وایلیک کتابی چوق قیمتلیدر ، کنج و کزیده مؤلفی تبریک و مطالعه سنی توصیه ایدرز .

چوچوق روحی و تربیه سی

آمریقا قولومبیا دارلفنون فنی تربیه شعبه سی مأذونی حللی ع . مالک بک بو کتابی عائله و صهربلر ایچون چوق لازمدر .

تورک لر و اسلام

محرری : Léon Cahun

III

آچیق اوواده ، تورک لرله حرب ایتمک لازم کلیوردی . نه جمعه کونلری توزیع اولونان اوتوزار پارا ، نه لبتانی (نصیری) حیدرلرینک یا تاغانلری فائده ایتمه یوردی . بوتورک لر .. ایچلرندن بعضلرینک ، کندی ایسته دیکلری طرز ایله و شهردانی کورونمک ایچین قبول ایتمش اولدینی « مازده نیرم Mazdéisme [*] دینه قارشو لاقید ایدیلر ؛ تورک لرک اوچ ربی ، « بودیست » ، دینسز و ، حتی (مرد) یا خود « سمرقند » یسقه و سولنی اها لیسله معامله سی اولان ، بیر مقداریده « نسطوری خریشتیان ایدیلر . ایرانلرله قولاق آصا بورلاردی ؛ آرتق اجرای حکومت ایدن ایرانی لر دکادی . عرب ، خوشلارینه کیمه یوردی ، چونکه اولا ، آیلقله عسکر آلمایورلاردی . صنعتی کندیلری اجرا ایتمک صورتیه زنکین ، « زرافشان » مملکتسده ، « سوغدیانا » نک اُک کارلی ، ایشنی ، کندی

[*] ابران قدیمک دیندرکه ایکی الوهیت قبولی اوزه رینه مؤسس در : ایلیک ونور الهی هرمن ، ظلت و کوتولک الهی امرین . فقط شیطان مفهومی قبول ایدن بتون دینلردخی ایکی الوهیت قبول ایتمش لردر دنیاییلر : بری الله ، دیکری شیطان . شیطان بیوک بر قدرت وقوت اولماسه الهک آرزولرینه مخالف یوللره انسانلری سوق و رغماً علی انفا لله اجرای احکام ایدمیلیری ؟ ع . ج

ایله ده قبول ایده ایرلر . بو خصوصده تماماً حق خیار صاحبیدرلر . [۱]

قانونی اصول اوله رق قبول ایتمکمز مال آیریلنک له و علیه سده سرد ایدلش بر چوق افکار و مطالعات موجوددر . فقط موضوعمک خارجنده بولمه سنه بناء بو مسألایه مناقشه ایده جک دکلن . یالکیز قیصه جه علاوه ایدم ، که قادین دیکر اصولره نظراً بونده دها فضله سربستی و استقلاله مالکدر . بناء علیه عائله یورنده نفوذ و تحکم رشملرینک نشو و نما بولمه سی ایچون بو اسلک قبولی پک موافق اولمشدر . حقیقتاً بوضروقی تقدیر ایدن واضع قانون مال آیریلنی اصولنی مال برلکی و مال اورتاقانی اصولرینه ترجیح ایتمکده بر آن ایچون بیه تردد ایتمه مشدر . (ق . م . ماده : ۱۷) .

قانونک میراث حق لرینه متدائر اولان کتابنک مالک ماده سی ینه مساوات اساسنک بر نتیجه طبعیه سندن بحث ایتمکده در . مذکور ماده ده چوچوقلر مساوات اولقی اوزره میراثجیدرلر . (ق . م . ماده : ۴۳۹) دنیلکه ارکک و قادینک میراث نقطه سندنده مساوی معامله یه مظهر بولندقلرخی تثبیت ایدیور . حالوکه نصی Dogmatique اساسه مستند اسکی حقوق زده ارککلر قادینلره نظراً دها ممتاز و دها راجح بر موقعه ایدیلر . یعنی ارککلر ایکی ، قیزلر بر حصه آلیرلردی .

فی الحقیقه ابتدائی حیانه بوشکل حقوقینک متبازر محذورلری حس ایدلمه یوردی . چونکه قادینک خارجی حیانه هیچ بر روی و هیچ بر اثر فعالیت یوقدر ظن ایدیلوردی . بناء علیه قادینک محن و شاق حیانه او قدر علاقه دار بولمه سی کیفیتی درک کندیلرینه دها آز حصه نک تفریقته سبب اولیوردی . مع هذا مسألایه دیکر بر جهه دن تدقیق ایتمک لازم کیسه ، بو اصولک یگانه سببی پدر شاهي Patriarcal سیستمه تابع تشکیلات اجتماعی اولمشدر . دیه بیلرز . زیرا پدرشاهی حیانه اوغلاک هر خصوصده قیزه نفوق اساسی قبول ایدلشدی . ایسته اسلام حقوقنده بوشکل قبول ایدلمی هیچ شبهه یوق ، که پدرشاهی حیانه بر اقدینی قوتی ایزلرک تأثیراتیه اولمشدر . فقط تحولات اجتماعی اوراده به کیشدرکه قادین ده ارکک کبی وارکک درجه سنده اجتماعی حیانه صاحب قدرت و نفوذ اولمشدر . حتی دها ایلری کیده رک دیه بیلرکه قادیس وارکک مساوی درجه ده مستحصل موقنده درلر .

مادامکه حیانه هرا یکی جنسک اوموزلرینه مساوی یوکلر و وظیفه لر تحمیل ایدلکده در ، بناء علیه مساوی درجه ده ده حق صاحبی بولمه لری اساسات حقوقیه ایجاباتسنددر . چونکه

[۱] قانون قاری وقوجه اموانک صورت اداره سی حقنده اوچ اصول وضع ایتمشدر : مال آیریلنی ، مال اورتاقانی ، مال برلکی برنجیمی قانونی اصول اوله رق قبول ایدلشددر . اسلام حقوقنده مال آیریلنی اساس اعتباریه جاری اولوب قادین کرک جهازینک و کرک اموانک حق اداره و فراغه مالکدی . هر حق و وظیفه نک مقابلی اولدینی کبی هر وظیفه ده بر حق

مفتعلرينه اولاراق ، ضبط ايدييورلاردى . ثانياً ،
اونلارك هيىچ رشيئنه كووئيله مزدى ، سلسله مراتب
قطعيأ يوقدى ، لزوملى لزومسز ايشه بورنى صوقان ،
ايجه ئهله يوب صيق طوقويان ، معاملا نك كافه سنه مداخلة ايدن
دينك خار جنده بوسيريا سرخوشلرينك اشتهالرى ايچين
هيىچ بير امر و قانون ده يوقدى . علمائى دين صنفك
« موبد » آندە ازبلن وزادكان صنفك « آزاد » لارى
و « دهقان » لارى طرفدن صوبولان ايران طبقه عوامى ،
عرب لرك وعظ وتعليم ايتديكى ده موقرات شعار « قومونيزم »
ايچنه ناصىل بوغازينه قادار باتمش ايديسه جنوبك
آرتيست خلقى بعضاً متعظم ، بعضاً هول انكيز اداى
حشمت و طلاقى بيانه نه قادار مفتون ايديسه ، چين اصولى
نظامه آليشيق اولان و كنديسى اغتشاشك الى سلاخلى
كدىكلىسى ايدن تورك دخى بوالفاظ و عبارده ولوله سندن ،
بوشتون و امور قاريش-يقلغندن اونسبتده متفر ايدى .
توركك بير ايران شاهنه ، كنديسنه قارشى حرب ايدىلن
وياخود باشقارلرينه قارشى حرب ايتك ايچين كنديسندن
پاره آلتان بير شهنشاھه عقل ايردييورلاردى ، (چين) ده
اولدغى كىي منتظم مراسم ايله رسمى بيردينه ده عقل لارى
ايريوردى . ايستر مجوسى اولسون ايستر عيسوى ، ايستر
« بوددا » ئى اولسون آيين وعقيدەيه اهميت و برمه يور -
لاردى . چونكه بوتورلر بيايورلاردى كه يوقايرده
« تاكرى » و آشاغيدە « عناصر خمسە » وارد . فقط هر كسك
هيىچ اولدغى وهرشى اولايلىدىكى بر حكومت ، اينانيلماسى
مجبورى اولان وقناعت وجدانيه ايله اينانماق ايچون ، مناقشه
ايتك ، شدتلى مباحثهيه كيريشمك و بير ييغين يازى لار
اوقوماق ايجاب ايدن بير دين ، هپ بو اطرادسز ، بو
قاريشيق شيلر اونلار ايچين آكلاشيلماز شيلردى ؛
آكلامايورلردى ، دكز اورناسنده ، پوصله سز قالمش
بير قاپدان حالنده ، پك شاشقين ايدىلر ، بير رئيس ،
بير اولوالامر آرايورلردى . طبيعى اولاراق ، حكمدار لارى ،
اورانك بويوك تورك قرالى واونك فوفنده ، « بوغدوخان »
ير يوزنده ذكاي مجسم اولان چين « مقدس ايمپراطورى »
نه مراجعت ايدييورلاردى .

بوغرب باربارلرني تلاش و تردده كورمك دن و معلومات

آلماق ايچين او كنده زمان بولونماقدان هيىچ ده غير ممنون
اولمايان مقدس ايمپراطور ، كله لرينه انتظاراً اونلارى كندى
باشلارينه ترك ايتدى . « ايلي خان » ي بير كره داهامات
ايتك ايچين فرصتدن استفاده ايتدى . 740 تاريخنده ،
(نهر اصفر) ك اوتە سسندە چەئو - كينغ - چينغ
Cheou - King - Tching تسميه اولونان اوچ قلعه نك انشاسنه
باشلاندى ؛ چينلى لر ، حدود عسكريه نك اوتە سسندە ،
تورك مملكيتك اورناسندە يرلشمش بولونيورلاردى .
نتيجه كچيكمەدى . Kai Youen دورينك ايكنجى سنه سى
[745] Karluk لر ، « ايلي خان » دان ايرىلدىلار .
« ذى شان ايمپراطور » ه بيعت ايتدىلر . 720 ده ،
Koutloug Kagan ك اوغلو اولوب اسمنى چين ليلرك
Meki - Lion صورتندە املا ايتدكلى قاغان و اوز
قاراشى Keul Tekin ، آچيق دان آچيغا چين ك حايه سنى
قبول ايدييورلاردى . تانغ Tang لار ، قوشو جايدام
Cocho Tsaidam ده ، قارا قوروم Kara Kouroum
و « قاراباغلاسون Kara Baglassoun » خرابه لرى جوارنده ،
اراضيلرى اوزە رندە بولارك نامنه ، توركجه و چينجه
اولاراق ايكي لسانده بازي نى حاوى بير آبدە ركز ايتد .
يردىلر . اخيراً بولونان بو آبدە سايه سنده دركه ك قديم
تورك يازيسنك شيفرە سى بولونمشدر . [۱] بو سايان دقت
محكوكاتك حلى [تورككر عنوانى مبحثده] كورولمشدر .
« كول ته كين » ك سستونى بزه كوسته ربيور ، كه
عرب لرك (ماوراء النهر) ده ظهور نا كهاينيسنك
تورككر ك شمال شرقى آدامرليه تماسه قويدىنى دورده ،
چينلى لره انتساب ايتە مش اولان تورك ، (ايران) ك
مسلمانلاشان مملكه لرينه اوزانا جاق قادار اوزون يد
اقتداره هنوز مالكدى . ترجمه ع . ج .

[۱] بو آبدە اوزە رندە كى چينجه يازى (مه - قى - ليه ن
قاغان) ك مدح و ستايشنى متضمن ايسده توركجه متك ترجمه سى
دكلدر . متده (مه - قى ليه ن) اسمى ذكر ايديله مشدر ؛
« بيلكه قاغان » يعنى « عالم قاغان » لقبيله مذكوردر . 731 ده
وفات ايدن « كول ته كين » ك شرفنه حك اولونان يازى « بيلكه
قاغان » طرفدن ترتيب اولونمش و 733 سنه سى كانون ثنى
سنك 28 نده حكى اتمام ايدلشدر . « بيلكه » نك شرفنه يازيلان
يازى 734 سنه سنده يازيلشدر .